

I. Poszerzenie własnej wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych.

Twórczość jest jakby filarem bycia katechetą (...) Aby być wiernym, aby być kreatywnym, trzeba umieć się zmienić.

(Papież Franciszek)

Powyższe słowa skierowane do katechetów przez papieża Franciszka stanowią doskonale odzwierciedlenie źródeł moich motywacji wstąpienia na drogę doskonalenia zawodowego. Współczesny nauczyciel, który chce być twórczym i kompetentnym nauczycielem, powinien ustawicznie się rozwijać. Tym bardziej katecheta, jeśli chce nawiązać dobry kontakt z młodzieżą, nie może popaść w rutynę. Nieodłącznym elementem pracy pedagogiczno-katechetycznej jest podejmowanie działań ukierunkowanych na systematyczne podnoszenie jakości pracy szkoły oraz poszerzanie własnej wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych. W dużym stopniu efekty kształcenia zależą od szeroko pojętych kompetencji nauczyciela. Chcąc nieustannie się rozwijać, uczestniczyłem w wielu formach doskonalenia. W doborze rodzajów kształcenia ustawicznego kierowałem się potrzebami szkoły i uczniów oraz własnymi zainteresowaniami. Aktywnie uczestniczyłem w wewnątrzszkolnym i zewnętrznym doskonaleniu zawodowym. Poniżej przedstawiam te formy doskonalenia, które w największym stopniu przyczyniły się do uzyskania pozytywnych efektów w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

Szkolenie na temat: **Zespołowa praca nauczycieli strategią rozwoju szkoły** (szkolenie rady pedagogicznej zorganizowane przez Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Doradztwa Metodycznego w Pabianicach w roku 2013) wykorzystałem do podejmowania działań podnoszących jakość pracy szkoły w obszarze wzmocnienia współpracy z innymi nauczycielami. Tematyka szkolenia obejmowała następujące zagadnienia:

1. Zasady tworzenia zespołów i organizowania ich pracy.
2. Metody pracy zespołowej.
3. Warunki skutecznej współpracy w zespole.
4. Praca nauczycieli w zespołach szkolnych i sieciach współpracy warunkiem rozwoju szkoły i doskonalenia zawodowego nauczyciela.

Udział w szkoleniu zainspirował mnie do podejmowania większej aktywności w pracach zespołowych. Postanowiłem włączyć się w prace zespołu przygotowującego obchody

Dnia Świętego Marcina. Wspólnie z nauczycielami języka niemieckiego oraz z księdzem katechetą z naszego gimnazjum zorganizowaliśmy w roku szkolnym 2013/2014 nabożeństwo ku czci św. Marcina w kościele Narodzenia NMP w Konstancynie Łódzkim. Oprócz wspólnej modlitwy odbyła się procesja z lampionami wykonanymi przez uczniów, a także młodzież zaprezentowała przedstawienie z życia św. Marcina. W uroczystości wzięła udział duża ilość uczniów. Organizacja tego wydarzenia poszerzyła w niekonwencjonalny sposób wiedzę młodzieży dotyczącą postaci św. Marcina oraz tradycji związanych z obchodami jego święta.

Powyższe szkolenie przyczyniło się również do zainicjowania przeze mnie prac zespołu ds. organizacji **Międzynarodowego Dnia Tolerancji**, którego obchody koordynowałem w naszym gimnazjum w roku szkolnym 2014/2015. Pragnienie poszanowania wzajemnej różnorodności sprawiło, że w przygotowanie tego wydarzenia włączyli się, zarówno uczniowie uczęszczający na zajęcia etyki, jak i religii, a także samorządu szkolnego oraz zespół składający się z trzech nauczycieli. Promowaliśmy ideę tolerancji poprzez podjęcie następujących działań:

1. Prowadzenie katechez oraz lekcji wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem tematu tolerancji w codziennych relacjach szkolnych.
2. Krótkie wystąpienia prowadzone przez uczniów w formie prezentacji multimedialnej.
3. Organizowanie na przerwach lekcyjnych happeningu z transparentami.
4. Rozwieszenie haseł o tolerancji na drzwiach sal lekcyjnych.
5. Malowanie na twarzach uczniów i nauczycieli kolorowych serc.
6. Zorganizowanie spotkania o charakterze integracyjnym w Zespole Szkół Specjalnych nr 4 w Konstancynie Łódzkim.

Dzięki skutecznej pracy zespołowej udało się wzmocnić poczucie szacunku uczniów dla różnych rodzajów odmienności, co potwierdziły wyniki ankiet dotyczących tolerancji, które przeprowadziłem w klasach pierwszych i drugich gimnazjum.

W celu pogłębienia własnej wiedzy i doskonalenia umiejętności uczestniczyłem w projekcie organizowanym w naszym gimnazjum w roku szkolnym 2014/2015 pt. **Nowy system doskonalenia nauczycieli powiatu pabianickiego – Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki.** Projekt w znaczący sposób wpłynął na moją pracę dydaktyczną. Przede wszystkim uświadomiłem sobie na nowo potrzebę dostosowania przekazu lekcyjnego

do indywidualnych preferencji sensorycznych uczniów. Zaczęłam pracować z klasą w oparciu o model multisensoryczny, czyli angażujący wszystkie kanały zmysłowe. Konstruowałam scenariusze lekcji tak, aby były w nich elementy stymulujące kanały zmysłowe: wzrokowe, słuchowe i kinestetyczne. Dzięki temu mój przekaz lekcyjny był bardziej kompatybilny z różnymi strategiami zdobywania wiedzy przez uczniów. Zauważyłam wzrost motywacji młodzieży do nauki. Angażując zmysł wzroku i słuchu, a niekiedy również ruch uczniowie na wielu płaszczyznach przyswajali wiedzę i utrwalali ją.

W roku szkolnym 2014/2015 uczestniczyłam w warsztatach ***Jak radzić sobie ze stresem?*** W powszechnej opinii praca nauczyciela jest uważana jako zajęcie stresogenne, potwierdzają to również badania prowadzone nad zjawiskiem stresu w pracy pedagogicznej. Długotrwały stres prowadzi zwykle do wypalenia zawodowego. Radzenie sobie z obciążeniem psychicznym w zawodzie nauczyciela jest niezwykle istotną umiejętnością, którą miałam możliwość doskonalić dzięki uczestnictwu w warsztatach. Warsztaty były prowadzone w sposób ciekawy. Przypomniały mi fundamentalną prawdę, że poziom stresu zależy od naszego myślenia, a nie od rzeczywistych wydarzeń. Czujemy tak, jak myślimy. Dlatego kluczowym jest kształtowanie umiejętności pozytywnego myślenia w różnych sytuacjach pracy pedagogicznej. Właśnie takim optymistycznym podejściem staram się зараżać uczniów i innych nauczycieli.

Bardzo cenię sobie dwa kursy doskonalące, które organizowane były przez Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli: ***Ocenianie kształtujące w praktyce szkolnej (2013/2014)*** oraz ***Sztuka oceniania – Jak oceniać osiągnięcia edukacyjne, aby wspierać rozwój ucznia? (2015/2016)***. Podczas udziału w tych kursach dowiedziałem się wiele przydatnych informacji dotyczących oceniania, szczególnie w obszarze oceniania kształtującego, którego elementy zacząłem coraz częściej wprowadzać do mojej praktyki katechetycznej. Badania prowadzone od wielu lat w różnych krajach dowodzą, że ocenianie kształtujące jest efektywnym sposobem podnoszenia osiągnięć uczniów. Szczególnie z uczniami mającymi trudności w nauce przynosi bardzo dobre wyniki. Skutecznie przygotowuje młodych ludzi do uczenia się przez całe życie, co jest konieczną umiejętnością we współczesnym świecie. Realnie wpływa na przebieg procesu uczenia, pomaga się uczyć, a nie tylko podsumowuje wiedzę. Uczniowie w rozmowach ze mną sygnalizowali, że najbardziej cenią sobie następujące strategie oceniania kształtującego:

- znajomość celu lekcji,
- konkretna informacja, co będzie podlegało ocenie,
- informacja zwrotna w postaci komentarza, co uczeń zrobił dobrze, a co jeszcze należy poprawić.

Szczególnie ważną rolę w rozwoju osobowym katechety powinna pełnić formacja duchowa. Duchowość katechety wymaga permanentnego doskonalenia wewnętrznego, opartego na osobowej relacji z Chrystusem we wspólnocie Kościoła. Chcąc poszerzać swoją wiedzę i kształtować duchowość brałem systematyczny udział w **skupieniach katechetycznych** organizowanych przez Wydział Katechetyczny Kurii Metropolitalnej Łódzkiej oraz corocznie uczestniczyłem w **rekolekcjach** organizowanych przez Ośrodek Konferencyjno-Rekolekcyjny Archidiecezji Łódzkiej w Porszewicach. Dzięki stałej formacji religijnej mogłem twórczo pracować z młodzieżą, dzieląc się podczas zajęć świadectwem wiary.

W procesie ustawicznego kształcenia niezbędne jest także samodzielne pogłębianie wiedzy i umiejętności zawodowych. Chcąc realizować ten cel studiowałem literaturę z zakresu: teologii, pedagogiki i psychologii. Do ważniejszych pozycji, które przeczytałem i wykorzystałem w pracy katechetycznej należą:

1. Papież Franciszek, *Potrzebujemy dobrych katechetów. Przemówienie Papieża Franciszka do uczestników Międzynarodowego Kongresu Katechetycznego*, Katecheta nr 11/2013.
2. Jan Paweł II, *Adhortacja Apostolska Catechesi Tradendae*, Watykan 1979.
3. Jan Paweł II, *Encyklika Fides et ratio*. Watykan 1998.
4. Bałutowski D., *Jak oglądać filmy z młodzieżą. Film fabularny w psychoedukacji, terapii, profilaktyce*, Warszawa 2010.
5. Baranowska A., *Tutoring jako metoda pracy z uczniem na zajęciach pozalekcyjnych z religii*, Katecheta nr 2/2015.
6. *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Konferencja Episkopatu Polski 2001.
7. *Ewangelizować czy katechizować?*, pr. zb. pod red. Stanisława Dziekońskiego, Warszawa 2002.
8. Fortuna P., *Pedagog wobec wyzwań wirtualności*, Katecheta nr 11/2015.

9. Góralczyk E., *Umowa z klasą. Poradnik nauczyciela, wychowawcy, pedagoga*, Warszawa 2006.
10. Jędrzejewski W., *Katecheta w ringu*, Poznań 2007.
11. Zellma A., *Ocenianie kształtujące w nauczaniu religii – od teorii do praktyki*, Katecheta nr 2/2014.

Dzięki różnym formom doskonalenia zawodowego mogłem podwyższyć efektywność swojej pracy, co w konsekwencji wpływało na podniesienie jakości pracy szkoły. Zdobywając nową wiedzę i umiejętności, uzyskałem między innymi następujące efekty w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej:

Dla uczniów

1. Możliwość celebrowania obchodów *Dnia Świętego Marcina* i *Dnia Tolerancji*.
2. Pozyskiwanie wiedzy za pomocą różnorodnych kanałów zmysłowych.
3. Wzrost motywacji do nauki.
4. Udział w ciekawych lekcjach z elementami oceniania kształtującego.

Dla szkoły

1. Wzmocnienie współpracy między nauczycielami w obszarze podejmowania wspólnych działań.
2. Realizacja programu wychowawczego szkoły w zakresie rozbudzania szacunku dla odmienności kulturowej i religijnej.

Dla mnie

1. Doskonalenie umiejętności pracy zespołowej.
2. Poszerzenie wiedzy i rozwijanie zainteresowań.
3. Pogłębienie sfery duchowości.
4. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

II. Stosowanie różnorodnych metod aktywizujących uczniów.

Warsztat pracy doskonaliłem, nie tylko przez udział w różnych formach kształcenia, ale także przez systematyczne poszerzanie zestawu metod nauczania, zwłaszcza o metody aktywizujące. Metody aktywizujące poprzez swą atrakcyjność zwiększają motywację uczniów do nauki, rozwijają kreatywność i prowokują do samodzielnego myślenia. Metody aktywizujące to najczęściej metody pracy małej grupy. Forma pracy grupowej ma duże walory dydaktyczne i wychowawcze. Ćwiczenia wykonywane w grupach umożliwiają wzajemne uczenie się od siebie, ucą współpracy i respektowania przyjętych zasad.

Dzięki wnikliwej lekturze książki pt. *Vademecum katechety - metody aktywizujące*, (pr. zb. pod red. Zbigniewa Barcińskiego, Lublin 2006) poznałem wiele ciekawych metod i wykorzystałem je w pracy katechetycznej. Do najczęściej wykorzystywanych przeze mnie metod aktywizujących należą:

1. **Dyskusyjne** – dylemat moralny, metaplan.
2. **Twórczego myślenia** – alternatywne tytuły, burza mózgów, giełda definicji, mapa myśli, niedokończone historie, okienko informacyjne, parafraza, recepta, szczepionka.
3. **Dramowe** – ilustracja pantomimiczna, list, nauczyciel w roli, scenka dramatowa.
4. **Plastyczne** – plakat i kolaż.
5. **Pracy z formularzem** – formularz z pytaniem do tekstu źródłowego.
6. **Metody utrwalania wiadomości** – quiz milionerzy.
7. **Metody informacji zwrotnej** – zdania podsumowujące.

Dodatkowo po ukończeniu szkolenia *Projekt edukacyjny w gimnazjum - realizacja i ocenianie*, przeprowadzonego przez Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Doradztwa Metodycznego w Pabianicach w wymiarze 15 godzin zacząłem także pracować **metodą projektu**. Mogłem zaproponować uczniom inspirujące i różnorodnie rozwijające tematy projektów edukacyjnych, zaplanować kolejne etapy realizacji zadań, ocenić efekty podjętych działań.

Jako przykłady chciałbym przedstawić projekty patriotyczne i religijno - teatralne, które koordynowałem samodzielnie lub wspólnie z opiekunem koła teatralnego. Pracując metodą projektu, starałem się z grupą zaangażowanych uczniów, przygotować autorskie, oryginalne apele patriotyczne – formą i przesłaniem bliskie młodzieży.

W roku szkolnym 2013/2014 był to **montaż słowno-muzyczny z okazji Święta Niepodległości**, w którym teksty o treści patriotycznej popłynęły z dobrze znanych wierszy oraz muzyki hip-hopowej. Takie połączenie było dowodem na to, że mimo obiegowym opiniom słowo Polska ma moc jednoczenia.

W roku szkolnym 2014/2015 w ramach realizacji projektu edukacyjnego *Młodzi i Patriotyzm* uczniowie przygotowali pod moją opieką **apel poświęcony rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja**. Scenariusz przedstawienia nawiązywał do sportowych zainteresowań młodzieży: motyw piłkarski stanowił niekonwencjonalne wprowadzenie do refleksji historyczno-patriotycznej.

Apel z okazji 97 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę w roku szkolnym 2015/2016 był projektem edukacyjnym, w którym udział wzięli uczniowie ze słabszymi wynikami w nauce, dzięki czemu mogli wykazać się zaangażowaniem pozalekcyjnym. Finałem projektu edukacyjnego *Moje Święto Niepodległości – Legenda o Białym Orle* było przedstawienie, które łączyło współczesne młodzieżowe elementy z tradycyjnymi treściami i pięknymi poetyckimi piosenkami.

Projekty patriotyczne, realizację których koordynowałem, przyczyniły się do podniesienia jakości mojej pracy i pracy szkoły. Wykorzystanie metody projektu aktywizowało uczniów do czynnego udziału w życiu szkoły. Uczniowie chętnie włączali się w realizację projektów, wykazywali się dużą kreatywnością.

Wspólnie z opiekunem koła teatralnego uczestniczyłem również w realizacji projektów edukacyjnych *Jaselka na wesole* i *Jaselka z Małym Księciem* (rok szkolny 2011/2012 i 2014/2015). Połączenie wartości tradycyjnych z motywami współczesnymi oraz literackimi, nadało przedstawieniom nieszablony charakter i było interesującą propozycją dla młodzieży. Projekty wprowadzały w radosną atmosferę kultywowania tradycji i symboliki świąt Bożego Narodzenia. Dzięki inscenizacji uczniowie mogli rozwijać swoje zdolności artystyczne, a także kształtować umiejętność wyrażania uczuć. Ponadto efektem realizacji projektów była większa integracja uczniów.

Wzbogaciłem swój warsztat metodyczny także poprzez udział w lekcjach otwartych. Szczególnie pomocną okazała się obserwacja lekcji etyki. Podczas tych zajęć poznałem **metodę filozoficznych dociekań**, którą zacząłem stosować na lekcjach religii i zajęciach pozalekcyjnych. Dzięki wykorzystaniu tej metody uczniowie mieli możliwość doskonalenia

sztuki zadawania pytań i szukania na nie odpowiedzi oraz kształtowania umiejętności formułowania własnego stanowiska i jego argumentacji.

Stosowanie różnych form i metod pracy pedagogicznej sprzyjało podnoszeniu mojego poziomu efektywności nauczania, a tym samym miało wpływ na poniesienie jakości pracy szkoły.

Efekty podjętych działań

Dla uczniów:

1. Wdrażanie metod i form pracy dydaktycznej, dzięki którym uczniowie mieli możliwość wszechstronnego rozwoju.
2. Uczniowie stawali się bardziej aktywnymi uczestnikami procesu uczenia się.
3. Doskonalenie umiejętności uczniów przydatnych nie tylko w szkole, ale również w codziennym życiu, np. kompetencji społeczno-komunikacyjnych.
4. Większa samodzielność myślenia i poprawa umiejętności podejmowania decyzji przez uczniów.
5. Kształtowanie umiejętności stawiania pytań i pobudzanie potrzeby szukania na nie odpowiedzi.
6. Uczenie szacunku dla tradycji i historii.
7. Rozwijanie zdolności artystycznych i twórczej wyobraźni.
8. Możliwość większej integracji z rówieśnikami.

Dla szkoły:

1. Realizacja wniosków z analizy egzaminu zewnętrznego szczególnie w zakresie pracy z tekstem źródłowym oraz umiejętności formułowania własnego stanowiska i jego argumentacji.
2. Stwarzanie kreatywnych warunków uczenia się i kształtowanie pozytywnej motywacji uczniów do nauki, co miało wpływ na podniesienie jakości pracy szkoły.
3. Urozmaicenie metod i form pracy z uczniami, a tym samym wzbogacenie oferty dydaktycznej szkoły.
4. Uatrakcyjnienie oferty szkoły poprzez oryginalne celebrowanie obchodów uroczystości o charakterze wychowawczym i kulturalnym.

5. Realizacja programu wychowawczego szkoły w obszarze rozwijania patriotyzmu wśród uczniów.

Dla mnie:

1. Udoskonalenie umiejętności bycia aktywnym moderatorem pracy ucznia.
2. Wzbogacenie metodycznego warsztatu pracy.
3. Opracowanie twórczych konspektów lekcji.
4. Poczucie satysfakcji z podniesienia poziomu jakości nauczania.

III. Organizowanie szkolnych konkursów religijnych i przygotowanie uczniów do udziału w konkursach pozaszkolnych.